

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.385/2025/16.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2026. március 31.

Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Egri Törvényszék, 15.B.16/2022/37., ítélet,
tárgyalás, 2024. április 3.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.III.438/2024/16., ítélet,
nyilvános ülés, 2024. december 12.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt

elbírálva az Egri Törvényszék 15.B.16/2022/37. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.III.438/2024/16. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] Az Egri Törvényszék a 2024. április 3. napján meghozott 15.B.16/2022/37. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés bűntettében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és j) pont]. Ezért őt 10 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. december 12. napján jogerős Bf.III.438/2024/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I. rendű terhelt szabadságvesztés büntetését 6 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 6 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős tényállás lényege a következő:

– Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű terhelt rokonok. A II. rendű terhelt az I. rendű terhelt lánya, egyben a III. rendű terhelt élettársa. A sértett az I. rendű terhelt édesanyja, a II. rendű terhelt anyai nagymamája.

– A sértett, az I. rendű és a II. rendű terhelt 2014-től 2018-ig együtt éltek a II. rendű terhelt tulajdonában álló két szoba-konyhás hétvégi házban, ahonnan a II. rendű terhelt 2018. év elején költözött el. A szigeteletlen házban nem volt fürdőszoba és WC, a fűtést egy fatüzelésű kályha biztosította, víz hosszabb idő óta nem volt. A sünök és macskák szabadon ki-be járkáltak a házba, az állatok a lakótérbe ürítettek, ahol nagy mennyiségű szemet és kosz halmozódott fel. Az állati ürülék, az elemi takarítás teljes hiánya, az I. rendű terhelt és a sértett mosdatlansága miatt folyamatos volt az átható bűz. E körülményekkel a II. rendű és a III. rendű terhelt teljes mértékben tisztában volt.

– A sértett otthonában 2019. november elején háztartási balesetet szenvedett, majd 2019. november végén, december elején életkora és egy kezdődő megbetegedési folyamat következtében ágyhoz kötött, mozgás- és önellátásra képtelen állapotba került. A vele együtt élő lánya, az I. rendű terhelt tisztában volt a sértett ezen állapotával, ennek ellenére a gondozását nem látta el, részére sem orvosi, sem szociális gondozói segítséget nem hívott. Az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt. Mindezen túl az I. rendű terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott, az ingatlanban rendkívüli kosz és bűz uralkodott. Azon

időszak alatt, amíg a sértett önellátásra képtelen állapotban volt, a II. rendű terhelt – a sértett unokája –, illetve élettársa, a III. rendű terhelt hetente többször megjelent a fenti ingatlanban. Ezen alkalmakkor pelenkát, takarót, paplant, élelmiszereket, fűtéshez használt ruhákat vittek a sértett részére. Látogatásaik alkalmával észlelték a házban uralkodó embertelen higiéniai állapotokat, tisztában voltak a sértett magatehetetlenségének, ellátatlanságának tényével – egy alkalommal a III. rendű terhelt segített az ágyra feltenni a földön vizelettől átitatott ruhában fekvő, jajgató sértettet – amely miatt többször felszólították az I. rendű terheltet, hogy lássa el a sértettet, illetve hívjon hozzá orvost. A felhívások ellenére az I. rendű terhelt az édesanyja gondozását továbbra sem látta el, az orvosi segítség igénybevételét pedig arra hivatkozással utasította el, hogy a sértett nem akar kórházba menni.

– A II. rendű terhelt feltételezte, hogy az I. rendű terhelt a sértett alapvető gondozását – szokásos ellátatlansága ellenére – teljesítette. Látta ugyanis, hogy az általa odavitt pelenka csomagolását az I. rendű terhelt felbontotta, a sértett állapotának romlását pedig nem észlelte, arról közvetlenül nem győződött meg, mivel fertőző betegsége miatt a szobába, ahol a sértett feküdt, a halála előtti napokban már nem ment be.

– A több heti ellátatlanság miatt rendkívül elhanyagolt, eszméletlen állapotba került sértetthez végül az I. rendű terhelt 2019. december 17. napján 8 óra 25 perckor hívott mentőt, a sértett kórházi felvétele 9 óra 22 perckor történt meg, majd ellátása közben 9 óra 45 perckor elhalálozott.

– A mentők megérkezésekor a sértett be volt takarva, kitakarásakor a helyiségben általánosan uralkodónál még intenzívebb bűz csapott fel, illetve a hosszabb idő óta pelenka nélkül, az általa viselt több réteg ruhát teljesen átitatva a vizeletében és székletében fekvő sértett hátán, fenekén és hajlataiban százával hemzsegték nyüvek (légykukacok). Elhalálozásakor a sértett hátán, az ágyék, valamint a végtagok hátsó felszínén felfekvéses, felázásos területek voltak, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek. A sértett halálát az ellátatlanság miatti többszervi gyulladás, nagy kiterjedésű felfekvések talaján kialakult általános vérmérgeződés okozta. A halálhoz vezető folyamat során a sértettnak vélelmezhetően az átlagosat lényegesen meghaladó fizikai és lelki fájdalmat, szenvedést kellett elviselnie. Megfelelő ápolás, gondozás, orvosi kezelés esetén élete akár hosszabb időre is meghosszabbítható lett volna.

– Az ellátatlanság és a bekövetkezett halál között közvetlen ok-okozati összefüggés áll fenn.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a b) pont ba) alpontját megjelölve elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan felmentése, vagy a minősítés megváltoztatása és enyhébb büntetés kiszabása érdekében.

[5] Indokai szerint nem lehetett volna ítéleti bizonyossággal megállapítani a bűnösségét, mivel az emberölési szándék kétséget kizáróan nem állapítható meg a terhére.

[6] Kifejtette, hogy mindig a sértett utasításainak engedelmeskedett, így akkor is, amikor a sértett elutasított mindenfajta kezelést és orvosi beavatkozást.

[7] Arra hivatkozott, hogy a sértett halála előtti zavart időszakban a fájdalomérzete eltűnt, amiről ő azt gondolta, hogy javult az állapota. A nyüvesedést pedig azért nem vette észre, mert nyolc réteg ruha volt a sértetten.

[8] Álláspontja szerint a cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő emberölés vétségének kellett volna minősíteni, mivel a terhére legfeljebb gondatlan mulasztás állapítható meg. Ezen bűncselekmény pedig jóval enyhébb büntetés kiszabását tette volna lehetővé.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.478/2025/3. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[10] Kifejtette, hogy az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában ugyan felülvizsgálati okként az alapügyben eljáró bíróság által elkövetett büntető anyagi jogszabálysértésre hivatkozik, azonban e törvénysértés állításán keresztül ténylegesen az ítéleti tényállást, és az annak alapját képező bírói bizonyítékértékelő tevékenységet támadja.

[11] Az ügyész szerint az I. rendű terhelt olyan büntető anyagi jogi jogszabálysértést, amelyet az alapügyben eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállást figyelembe véve követett el, nem jelölt meg.

[12] Utalt arra, hogy az I. rendű terhelt mulasztott akkor, amikor az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, a lakókörnyezetet sem tartotta tisztán, azonban orvosi, illetve szociális gondozói segítséget sem kért. Továbbá az I. rendű terhelt mulasztása akaratlagos is volt. Tudatában volt annak, hogy megfelelő gondozás, orvosi segítségnyújtás hiányában az ágyhoz kötött, mozgásra és önellátásra már nem képes édesanyja halála be fog következni.

[13] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

[14] Az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[16] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható [Be. 659. § (1) bekezdés].

[17] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét, míg a b) pont ba) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[18] A 2025. szeptember 1. napjától hatályos Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti új felülvizsgálati ok, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.

[19] Az I. rendű terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak (is) nyújtotta be a felülvizsgálati indítványát, azonban az indítvány tartalmilag a bűncselekmény jogi minősítését vitatja, és arra alapítja a kérelmét, hogy a helyes minősítés eltérő büntetési tételkeretet vonna maga után.

[20] Ez pedig a Be. 649. § (1) bekezdés c) pont szerinti felülvizsgálati oknak feleltethető meg.

[21] Ezen új felülvizsgálati ok alapján a felülvizsgálat abban az esetben is lehetséges, ha a bűncselekmény korábbi, utóbb törvénysértőnek minősített jogi minősítése helyett egy olyan törvényes minősítést kell megállapítani, amely következtében a büntetés kiszabására eltérő – a Különös Részben meghatározott – törvényes keretek között kell sort keríteni. Ez a feltétel az új felülvizsgálati ok objektív feltétele. Emellett a felülvizsgálathoz szükséges az is, hogy a törvényes minősítés alapján megállapítandó tételkerethez képest a korábban kiszabott büntetés már aránytalan is.

[22] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét emberölés büntetéseben [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és j) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.

[23] A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, emberölés büntetése miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés b) és j) pontja értelmében a büntetés tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést különös kegyetlenséggel és védekezésre képtelen személy sérelmére követik el.

[24] Az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges. Tevéssel és mulasztással egyaránt elkövethető. Elkövetési magatartása a tényállásszerű eredményt előidéző legkülönbözőbb tevékenység, vagy annak bekövetkeztét meg nem akadályozó mulasztás.

[25] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.

[26] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terheltre róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágban való magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[27] Az indítvány alapján eldöntendő jogkérdés az volt, hogy a jogerős ítéleti ténymegállapítások alapján helyesen vont-e le következtetést a bíróság az I. rendű terhelt magatartásának – mulasztásának – szándékos volta.

[28] A szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.

[29] Ha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[30] Ha azonban az irányadó tényállás ilyen tényt, ténybeli következtetést, illetve azok valamelyikét nem tartalmazza, vagy a ténybeli következtetés helytelen, akkor a jogi értékelésnek nincs alapja, és ekként az adott törvényi tényállási elem (a szándékosság) sem állapítható meg.

[31] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bíróság tényfelderítési kötelezettsége kiterjed minden, a büntetőjogi elbírálás szempontjából lényeges, releváns jelenségre. Az ennek eredményeként az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, hanem ún. belső történések, tudati tények is lehetnek.

[32] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[33] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[34] Jelen ügyben ennek vizsgálata a következőket jelenti.

[35] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy:

– A sértett az otthonában 2019. november elején háztartási balesetet szenvedett, majd 2019. november végén, december elején életkora és egy kezdődő megbetegedési folyamat következtében ágyhoz kötött, mozgás- és önellátásra képtelen állapotba került.

– A vele együtt élő lánya, az I. rendű terhelt tisztában volt a sértett ezen állapotával, ennek ellenére a gondozását nem látta el, részére sem orvosi, sem szociális gondozói segítséget nem hívott. Az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt. Mindezen túl az I. rendű terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott, az ingatlanban rendkívüli kosz és bűz uralkodott.

– A több heti ellátatlanság miatt rendkívül elhanyagolt, eszméletlen állapotba került sértetthez végül az I. rendű terhelt 2019. december 17. napján 8 óra 25 perckor hívott mentőt, a sértett kórházi felvétele 9 óra 22 perckor történt meg, majd ellátása közben 9 óra 45 perckor elhalálozott.

– A hosszabb idő óta pelenka nélkül, az általa viselt több réteg ruhát teljesen átítatva a vizeletében és székletében fekvő sértett hátán, fenekén és hajlataiban százával hemzsegték nyüvek (légykukacok). Elhalálozásakor a sértett hátán, az ágyék, valamint a végtagok hátsó felszínén felfekvéses, felázásos területek voltak, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek. A sértett halálát az ellátatlanság miatti többszervi gyulladás, nagy kiterjedésű felfekvések talaján kialakult általános vérmérgeződés okozta.

[36] Az emberölés büntettének elkövetési magatartása tevés vagy mulasztás. A mulasztás nem tevés, passzív magatartás, mindig valamely kötelesség viszonyában áll. Büntetőjogi jelentőséggel akkor bír – akkor tekintendő cselekvésnek, s így elkövetési magatartásnak –, ha van kötelesség, aminek a kötelezettje nem tett eleget. A mulasztás kötelesség megszegése, nem teljesítése, megkövetelt akaratlagos magatartás hiánya.

[37] Vegyes mulasztásos bűncselekmény esetén az elkövető felelősségét megalapozó magatartás nem az eredményt okozza, hanem az eredményre vezető okfolyamat megakadályozását mulasztja el. Az elkövető kötelessége az okfolyamat érvényesülésének meggátlása, még kialakulatlan vagy már kialakult okozati lánc megszakítása. Az okfolyamat rendjébe kötelességgellenes be nem avatkozás a mulasztás.

[38] Mulasztás esetén az eredményt valójában nem az elkövető (mulasztó, passzív) magatartása, hanem kívül álló természeti folyamat okozza, hozza létre. A mulasztás tehát nem

oka az eredménynek (okozatot csak aktív magatartás, tevés hoz létre). Az elkövetőnek viszont kötelessége lenne az okfolyamatba avatkozás, hogy megakadályozza annak kifejlődését. Ha pedig kötelességét megszegve az okfolyamat kialakulását nem akadályozza meg és a tényállásszerű eredmény bekövetkezik, mulasztása az eredmény szempontjából ugyanolyan elkövetési magatartás, mint az eredményt létrehozó aktív magatartás.

[39] Ehhez képest okozás a nemtevés, ami tehát valójában az okozati összefüggés meg nem szakítása, s a kötelességgellenes mulasztás ekként oka az eredménynek.

[40] Az eredmény-bűncselekményért való felelősség alanyi oldalán a szándékosság feltétele a tényleges felismerés és előrelátás. Az elkövető felismerte magatartása jogtárgysértő jellegét, arra alkalmasságát, s ezen túlmenően előre látja a magatartásával elindított okfolyamat kialakulását és annak következményeként az eredmény bekövetkezésének lehetőségét. A felismerés tehát a magatartásra, az előrelátás pedig az okozati kapcsolatra és eredményre vonatkozik. A következmény előrelátása a szándékosság értelmi, az előre látott következmény kívánása, vagy abba belenyugvás pedig a szándékosság érzelmi oldala.

[41] Vegyes mulasztásos bűncselekmény esetében a felismerés annak tudatát jelenti, hogy a nemtevés, a mulasztás kötelességgellenes. Az előrelátás pedig annak tudatát, hogy a kialakuló okfolyamat kötelességszerű magatartással megszakítható volna, viszont az okfolyamat kifejlődése megakadályozásának hiányában az eredmény be fog következni. Az elkövető azért nem tesz eleget kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.

[42] Elsődleges és meghatározó a kötelesség terhelt személyére konkretizált meglétének, eredetének, illetve tartalmának vizsgálata.

[43] Értelemszerűen másról, többről van szó, mint a hanyagság (nem tudatos gondatlanság) körébe tartozó gondossági kötelesség, ami szerint mindenki kötelessége, hogy ügyei vitele során kellő gondoskodással járjon el és körültekintően vigyázzon arra, ne okozzon másoknak sérelmet, kárt vagy egyéb hátrányt. Utóbbi ugyanis csupán a saját tevékenység mikéntjére vonatkozó, annak keretébe tartozó, s legfeljebb közvetve érint más.

[44] A Btk. 166. §-a háttérében a segítségnyújtás általános parancsa áll. Mindenkinek erkölcsi kötelessége, hogy tőle elvárható (tőle telhető módon) segítséget nyújtson sérültnek, vagy olyan személynek, akinek élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van.

[45] A törvényi tényállás ezt az erkölcsi kötelezettséget vonta büntetőjogi oltalom alá. Ekként az, illetve teljesítése elmulasztásának kötelességszegő mivolta közvetlenül a büntetendővé nyilvánító jogszabályból fakad.

[46] Ezt meghaladóan akkor merül fel a mulasztással elkövetett emberölés lehetősége, ha a terhelt speciális jogi kötelessége volt az eredmény beállását elhárító magatartás kifejtése. Ez esetben ugyanis a kötelességszerű magatartás kifejezett, a sértett személyére konkretizált rendeltetése, hogy beavatkozzon a kialakuló okfolyamatba, megszakítsa azt.

[47] Speciális jogi kötelesség alapulhat jogszabályon, szerződésen, vagy egyéb személyi viszonyon. A sértett személyére konkretizáltságából fakadóan azonban forrása maga a büntetőjogszabály nem lehet.

[48] Ehhez képest a mindenkit terhelő segítségnyújtási kötelezettség – mint büntetőjogi oltalom alá vont erkölcsi szabály – megsértése sem szolgálhat alapul mulasztásos emberölés (vagy testi sértés) megállapításához. Különben közömbössé válna az emberölés (testi sértés) tilalma és a segítségnyújtás iránti általános elvárás megszegésének eltérő törvényi megítélése (Kúria Bfv.III.248/2011/6. számú ítélet).

[49] Az első- és a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy az I. rendű terhelt családjogi kötelezettsége volt a sértett tartása és gondozása, valamint a másodfokú határozat helyesen rögzítette, hogy a terhelt jogi kötelezettségét elsődlegesen és minden felett állva az Alaptörvény XVI. cikk (4) bekezdése teremti meg.

[50] Speciális jogi kötelezettséget ír elő az Alaptörvény XVI. cikk (4) bekezdése, amely kimondja, hogy a nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni. A gondoskodásban a felelősségviselés jelenik meg, amelyet alkotmányos kötelezettségként foglalt szabályba az alkotmányozó. Ezzel fejezi ki azt az alapvető jogi elvárást, hogy a családi jogállásból következően valamennyi nagykorú gyermeknek a rászoruló szülő ellátása, gondozása, segítése vagy támogatása tekintetében aktív magatartást kell kifejtenie.

[51] A jelen ügyben az I. rendű terhelt tekintetében tehát megállapítható az a speciális jogi kötelezettség, illetve annak elmulasztása, amely a segítségnyújtás általános parancsánál magasabb szintű követelményt ír elő.

[52] A mulasztással elkövethető emberölés esetében, eredmény tekintetében ugyanolyan mérvű kell legyen a kötelességszegő magatartás mögöttes szándéka, mint tevással elkövetés esetében.

[53] Ez – a fentiekben kifejtettek szerint – azt jelenti, hogy az elkövető azért nem tesz eleget a speciális kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.

[54] Az I. rendű terhelt hivatkozása a szándékosság hiányára, az alábbiak szerint alaptalan.

[55] Jelen ügyben az ítélet tényállási része egyértelműen rögzít arra vonatkozó ténymegállapításokat, amelyek szerint az I. rendű terhelt a sértett állapotával tisztában volt, azonban a sértett mozgás- és önellátásra képtelen állapota tekintetében teljes közömbösséget mutatott, a sértett orvosi ellátása iránt semmilyen intézkedést nem tett. Az ágyhoz kötött sértettet nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt, valamint az I. rendű terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott.

[56] Az I. rendű terhelt tehát tudott a sértett önellátásra képtelen állapotáról. Ennek ellenére tartósan, huzamos időn át nem gondoskodott a sértett ellátásáról, illetve nem is kért orvosi segítséget, és csak a több heti ellátatlanságot követően, a sértett eszméletlen állapotba kerülésekor hívott orvost.

[57] Tisztában volt azzal, hogy a sértett egészségügyi ellátásának hiánya, a legelemibb életszükségletektől való megfosztása és mindezek következményeként szükségszerűen fellépő betegségektől való megóvásának elmulasztása a halál bekövetkezését eredményezi.

[58] Jelen esetben tehát nem arról van szó, hogy az I. rendű terhelt gondatlanságból – könnyelműen bízva a lehetséges halálos eredmény elmaradásában, illetve azt azért nem látva előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta – nem tett semmit az okfolyamat megállítása érdekében. A tudata ugyanis átfogta azt, hogy az ellátatlanság a sértett állapotának folyamatos romlásához és eredményként a halálához vezet.

[59] Nem egy egyszeri mulasztás, hanem hosszabb ideig tartó, folyamatos nemtevés történt az I. rendű terhelt részéről. A veszélyhelyzet nem volt rejtett vagy felismerhetetlen a számára, nem tévedett, hanem tudatosan nem avatkozott be.

[60] Az I. rendű terhelt nem a következmények előre nem látása miatt mulasztott, hanem a felismerhető életveszély ellenére tartósan tétlen maradt.

[61] A sértett állapotának romlása és a mentőhívás között eltelt több hetes időszak kizárja a gondatlan mulasztás lehetőségét.

[62] Kétségtelen, hogy nem állapítható meg az, miszerint az I. rendű terhelt magatartása indította el a sértett halálához vezető okfolyamatot, azonban az irányadó tényállásból megállapítható, hogy előre látta az okfolyamat teljes kifejlődését, és az eredmény bekövetkeztébe belenyugodott.

[63] A felülvizsgálati indítvány hivatkozása, miszerint az I. rendű terhelt a sértett „utasítására” nem kért orvosi segítséget, hogy a sértett állapotának javulását tévesen észlelte, valamint nem láthatta a nyüvesedést a sértetten lévő több réteg ruha miatt, az alábbiak szerint alaptalan.

[64] A sértett a jogerős tényállás szerint magatehetetlen, ágyhoz kötött állapotban volt. Ilyen helyzetben az I. rendű terheltet objektív gondozási kötelezettség terhelte. A sértett esetleges kezelés elutasítására irányuló „akarata” egyrészt nem tekinthető relevánsnak tekintettel az állapotára, másrészt nem mentesíti a gondozási kötelezettség alól az I. rendű terheltet, különösen akkor, ha az életveszély nyilvánvaló.

[65] A fájdalomérzet megszűnésének javulásként való értelmezése a konkrét körülmények között nyilvánvalóan okszerűtlen és életszerűtlen. A sértett hetek óta ellátatlan, fekvő, súlyosan elhanyagolt állapota, valamint extrém módon higiénia nélküli lakókörnyezete olyan objektív körülményeket képeztek, amelyek mellett a fájdalom megszűnése nem javulásra, hanem éppen az állapot súlyos romlására utal.

[66] A sértett testén a nyüvesedés észlelésének hiánya nem mentesíti az I. rendű terheltet, hanem éppen a gondozási kötelezettség teljeskörű elmulasztását igazolja. Ugyanis a nyüvesedés csak huzamos, teljes elhanyagolás mellett alakul ki, a sértett pelenkázásának, mozgatásának, tisztításának teljes hiányát igazolja. A „több réteg” ruha éppen azt bizonyítja, hogy az I. rendű terhelt egyáltalán nem ellenőrizte a sértett állapotát, legalapvetőbb szükségleteiről sem gondoskodott.

[67] Következésképpen a cselekmény elkövetésének körülményeiből arra kell következtetni, hogy az I. rendű terhelt szándéka eshetőlegesen a sértett halálára is kiterjedt.

[68] A bíróság által megállapított minősítő körülmények is helytállóak [Btk. 160. § (2) bekezdés d) és j) pont].

[69] A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberiességi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározóak.

[70] A különös kegyetlenség fogalma alá a rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt ölési cselekmények vonhatók. A különös kegyetlenség megállapíthatóságának nem feltétele az aktív, bántalmazó jellegű magatartás, hanem az olyan elkövetési mód is ide tartozik, amely a sértett számára az átlagosat lényegesen meghaladó testi vagy lelki szenvedést okoz.

[71] Az elkövető tudatának az elkövetés idején át kell fognia a végrehajtás különös kegyetlenségét. Az elkövető ezzel kapcsolatos tudattartalmára a sérülések számából, a bántalmazás hosszan tartó, elhúzódó voltából, a sértett látható szenvedéséből, illetőleg a sértettnek a végrehajtás ideje alatt tanúsított magatartásából vonható következtetés.

[72] Ebből viszont az következik, hogy a különös kegyetlenség mint elkövetési mód a szándék tudati, akarati oldalához és nem az érzelmi oldalához (a sértett halálának kívánása vagy abba való belenyugvás) kapcsolódik (Kúria Bfv.III.1.420/2013/6. számú határozat).

[73] Ehhez képest az emberölés akkor minősül különösen kegyetlen módon elkövetettnek, ha a cselekmény a sértettnek olyan testi szenvedést, vagy lelki gyötrelmet okoz, amely az ember életének kioltásával általában együtt járó szenvedést, gyötrelmet is lényegesen meghaladja.

[74] Nem az elkövető érzületének (rideg, szenvtelen, kiszámított magatartásának), hanem az elkövetés módjának kell különös fokban kegyetlennek lennie.

[75] Az I. rendű terhelt a sértett állapotát folyamatosan észlelte, ennek ellenére a legalapvetőbb gondozási feladatokat – így különösen a tisztántartást, mozgatást, pelenkázást, valamint az orvosi ellátás biztosítását – huzamos időn keresztül elmulasztotta. Ennek következtében a sértettnél kiterjedt felfekvések alakultak ki, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek és végül általános vérmérgezéshez vezettek.

[76] A sértett halálához vezető folyamat nem hirtelen, hanem elhúzódó, több héten át tartó szenvedéssel járt, amely során a sértettnak az átlagosat messze meghaladó fizikai fájdalmat és lelki gyötrelmet kellett elviselnie. A teljes kiszolgáltatottság, az ellátatlanság, valamint az embertelen higiénés körülmények együttesen olyan szenvedést eredményeztek, amely a különös kegyetlenség megállapítására alkalmas.

[77] Következésképpen az élet elleni cselekmény különös kegyetlenséggel elkövetettkénti minősítése törvényes [Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont].

[78] Helytállóan állapította meg ezért az eljáró bíróság a Btk. 160. § (2) bekezdés j) pontja szerinti minősítő körülményt is.

[79] A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontja szerint védekezésre képtelennek kell tekinteni, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére.

[80] Ezen állapot ismerve az, hogy a passzív alany nem képes ellenállás kifejtésére.

[81] Az ítélkezési gyakorlat szerint az ellenállás olyan magatartások összességét jelenti, amely alkalmas lehet a bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, de legalább megnehezítésére. Ennek hiányában az elkövető a legcsekélyebb akadály leküzdése nélkül képes a bűncselekmény elkövetésére.

[82] Minthogy az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a sértett állapota nemhogy az aktivitást szükségképpen feltételező védekező cselekvőséget, de az önálló mozgás, helyváltoztatás kivitelezésére is képtelenné tette, helyzetét a teljes kiszolgáltatottság jellemezte.

[83] Ekként nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és j) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.

[84] A helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés nem törvénysértő, azaz, amennyiben a minősítés törvényes, és az annak alapján kiszabott büntetés is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, akkor a Be. 649. § (1) bekezdés c) pont szerinti okból sincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

[85] A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) és j) pontja szerint minősülő emberölés büntette miatt a törvény tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabását teszi lehetővé.

[86] Következésképpen az I. rendű terhelttel szemben a Btk. 82. § (2) bekezdés a) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott 6 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés – miként a 6 év közügyektől eltiltás mellékbüntetés – alkalmazása nem törvénysértő.

[87] A Kúria megjegyzi, hogy a másodfokú bíróság által alkalmazott enyhítés – bár a törvényes keretek között marad – a jelen ügy sajátosságaira figyelemmel csak kivételesen, különösen nyomatékos indokok fennállása esetén fogadható el. Ugyanis a cselekmény tárgyi súlya, elhúzódó jellege, a sértett teljes kiszolgáltatottsága, valamint az általa elszenvedett

rendkívüli fizikai és lelki szenvedés olyan körülményeket képeznek, amelyek mellett az enyhítő szakasz csak kivételes indokok fennállása esetén lenne alkalmazható. Ilyen indokot azonban a másodfokú bíróság ítélete nem tartalmaz.

[88] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[89] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható.

[90] Ezzel szemben az I. rendű terhelt az indítványában a tényállás megalapozottságát vitatta, a bizonyítékok értékelését kifogásolta, amikor azt állította, hogy kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást a bűnössége.

[91] Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs mód, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[92] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[93] *A döntés elvi tartalma*

Vegyes mulasztásos bűncselekmény esetében a felismerés annak tudatát jelenti, hogy a nemtevés, a mulasztás kötelességellenes. Az előrelátás pedig annak tudatát, hogy a kialakuló okfolyamat kötelességszerű magatartással megszakítható volna, viszont az okfolyamat kifejlődése megakadályozásának hiányában az eredmény be fog következni. Az elkövető azért nem tesz eleget kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.

A mulasztással elkövethető emberölés esetében, eredmény tekintetében ugyanolyan mérvű kell legyen a kötelességszegő magatartás mögöttes szándéka, mint tevészel elkövetés esetében. Ez azt jelenti, hogy az elkövető azért nem tesz eleget a speciális kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.

IV.

[94] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[95] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2026. március 31.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző